

Inkomenspositie ouderen krijgt klap op klap

[28th October 2025](#) [admin](#) [Columns](#) [investmentofficer.nl](#) en [BNR.nl](#), [Nederland](#), [Pensioenen](#)

Han de Jong, Crystal Clear Economics

Dat is de titel van mijn wekelijkse column bij Investment Officer en BNR.

Hier is volledige tekst, inclusief twee erg mooie plaatjes...

Ook dit jaar staat Nederland weer bovenaan in de onlangs gepubliceerde Global Pension Index als het land met het beste pensioenstelsel in de wereld. Deze door Mercer (Australië) (nu i.s.m. het CFA Institute) sinds 2009 opgestelde lijst is een vergelijking van pensioenstelsels. Dit jaar beslaat de lijst 52 landen. Behalve in 2020, toen we derde stonden, hebben we altijd in de top-2 gestaan. Vanaf 2023 staan we bovenaan. Je zou het niet denken als je al het gedoe hoort rondom pensioenen en de AOW.

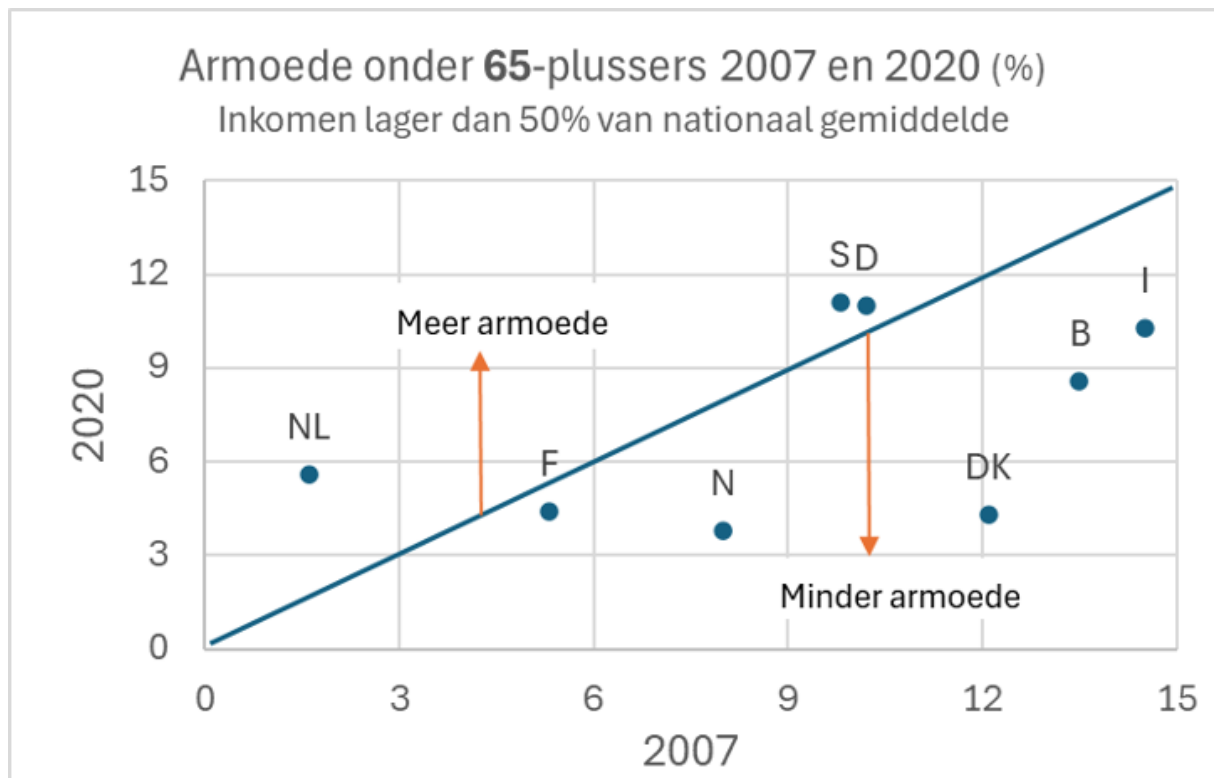
De OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) publiceert elke twee jaar 'Pensions at a Glance', dat een schat aan informatie bevat en internationale en historische vergelijking mogelijk maakt. Helaas is de editie van 2023 de meest recente. Die van 2025 zal binnenkort wel op de mat vallen.

Successieve uitgaven van deze publicatie werpen een wat ander licht op de prestaties van ons pensioensysteem in een internationale context. Door de strenge indexatieregels die in ons land onder het oude stelsel gelden, zijn verreweg de meeste pensioenen al jaren maar zeer ten dele en zelfs bij veel fondsen lange tijd helemaal niet geïndexeerd. Dat heeft zijn weerslag op de inkomenspositie van ouderen.

Armoede

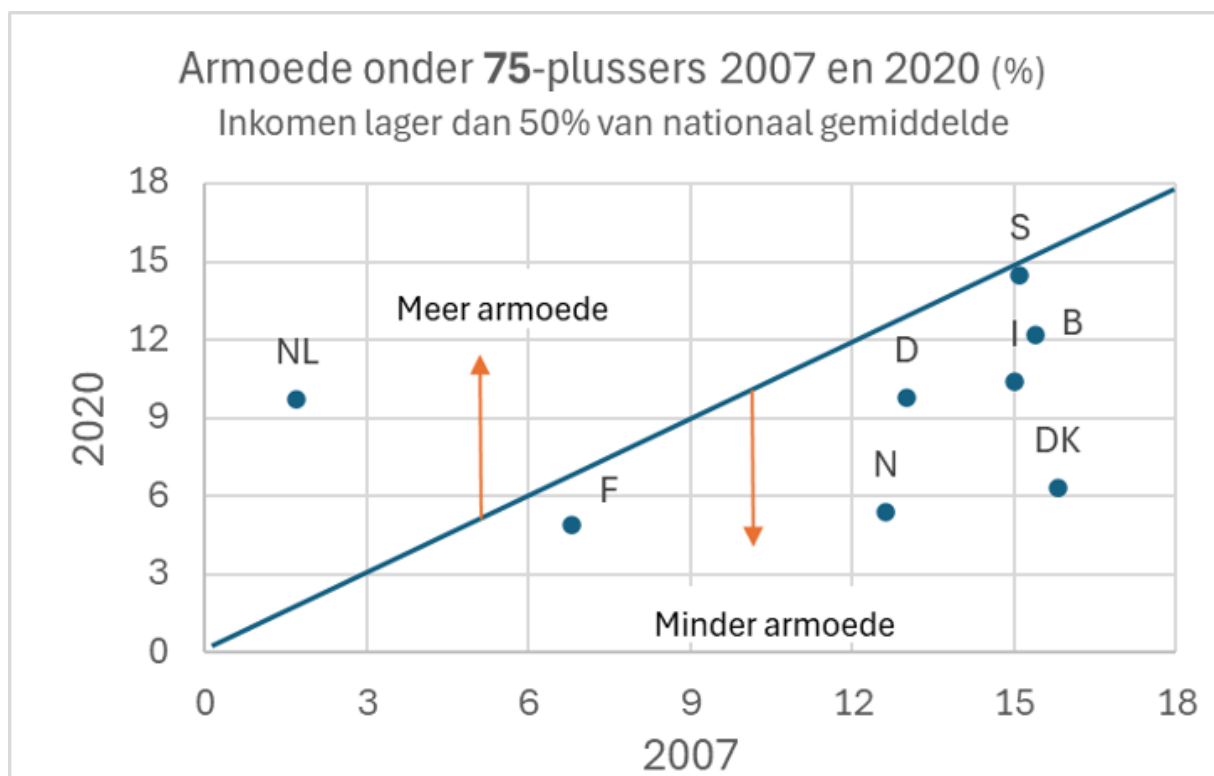
De publicatie van de OESO verschaft o.a. informatie over armoede onder ouderen. Nu is armoede een relatief begrip en internationale vergelijkingen zijn ingewikkeld. De definitie die de OESO hier hanteert is een inkomen dat minder dan de helft is van het mediane inkomensniveau waarvan een vergelijkbaar standaard huishouden moet leven.

In 2007, voordat de dekkingsgraden van onze pensioenfondsen scherp daalden, was de aldus gedefinieerde armoede onder ouderen in Nederland veel lager dan in landen om ons heen. En hoewel in ons land de armoede onder 65-plussers in 2020 nog steeds relatief laag is vergeleken met veel andere landen, zijn we toch behoorlijk gezakt. Het hieronder afgebeelde scatter-diagram laat zien dat de relatieve inkomenspositie van ouderen in de meeste landen in 2020 is verbeterd ten opzichte van 2007, maar bij ons behoorlijk verslechterd. De armoedegraad onder 65-plussers in Nederland was ook zeker niet meer de laagste van deze landen.

Bron: OESO, 'Pensions at a Glance 2013', tabel 5.3, p. 165 en 'Pensions at a Glance 2023', tabel 7.2, p. 199

De OESO verschaft ook gegevens die verder zijn uitgesplitst naar leeftijdsgroep. Daaruit blijkt dat de relatieve inkomenspositie van 75-plussers nog veel harder is verslechterd. Voor die groep is de armoedegraad in ons land gestegen van 1,7 procent in 2007 tot 9,7 procent in 2020! Daarmee zijn we het enige land uit de hier getoonde groep waar de armoedegraad onder 75-plussers is toegenomen. En niet zo zuinig ook.

Bron: OESO, 'Pensions at a Glance 2013', tabel 5.4, p. 165 en 'Pensions at a Glance 2023', tabel 7.2, p. 199

Life-cycle beleggen ongunstig

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal de inkomenspositie van ouderen verder beïnvloeden. Hoewel nog niet duidelijk is hoezeer pensioenfondsen hun beleggingsbeleid zullen aanpassen, is het waarschijnlijk dat het pensioenvermogen van ouderen, redenerend vanuit de 'life-cycle gedachte' tamelijk risicoloos zal worden belegd. Ouderen resteert immers weinig tijd om eventuele verliezen goed te maken.

Risicoloos beleggen betekent dat een groot deel van het vermogen zal worden belegd in obligaties. Het probleem daarbij is dat het effectieve rendement van obligaties in reële termen al een hele poos uiterst laag of zelfs negatief is. Als dat zo blijft, is de kans dat de pensioenen van ouderen in de toekomst geïndexeerd zullen worden miniem. Zo krijgen pensionado's de komende jaren een nieuwe tik te verwerken.

Bij invaren zullen veel fondsen een deel van hun buffer hetzij ineens, hetzij gespreid kunnen uitkeren. Dat compenseert enigszins, maar die uitkering wordt veelal verdeeld onder alle deelnemers

Als het voor ouderen na de verkiezingen een beetje tegen zit, zal een nieuwe regering aan de AOW sleutelen, versoberen heet dat. Dat zou een derde tik voor gepensioneerden zijn.

Ten behoeve van volledige transparantie meld ik hier dat ik zelf al ruim een jaar 'van Drees trek'. Overigens hoeft niemand medelijden met mij te hebben. Ik vraag me wel af waar we heen gaan als het uitgangspunt is dat we iedereen met wie we geen medelijden hoeven te hebben wel even van hun inkomen en koopkracht af zullen helpen.

Het is natuurlijk leuk dat we bovenaan staan in de Global Pension Index. Maar of dat terecht is...